

ur is meggyőződött, és igazi szakszeretetből eredő törekvésemet figyelemre méltónak találván, az általam alkalmazott javítások alapján több időre kiterjedő próbametszéseket rendelt el, mely intézkedéseért e helyen legmelegebb köszönetemet nyilvánítani annyival inkább nem mulaszthatom el, mert meg vagyok győződve, hogy a kísérleteknél alkalmazandó közegek pontos eljárása mellett, véleményem és az általam elért eredmény, még inkább indokoltnak és bizonyítottanak fog kitűnni.

Az üzemtervek készítéséhez.

Az „Erdészeti Lapok“ f. évi november havi füzetének első cikke indit engemet, az egyszerű erdei lakost, tollat ragadni, hogy Illés Nándor ur jeles észrevételeit egygyelmással megtoldjam.

Helyesen sorolja fel cikkíró ur a szerencsésen megszülemllett erdőtörvényünk furcsábbnál-furcsább értelmezését; annyi keservesen nevetségeset tartalmaznak ezek, hogy végre is sírva fakadnánk tőle.

„Az erdő magától nő, a jó gazda levágatja azt!“ Gyönyörűen találó szavak! Csak az az egy baj, hogy akkor, 30—40 év előtt, midőn se vasuti talpfa, se donga, sem pedig cserkéreg-üzletnek hire sem volt hazánkban, épen úgy forogtak köznyelven a classicus parasztlogikának eme arany szavai, mint ma, midőn azokat kiejteni is jóformán vétek.

Igaz, hogy a letarolt erdőben, még ha az, a mint mai napság nem ritkán fordul elő, a legokszzerűtlenebbül lőn kiaknázva is, van utánnövedék; de miből áll az, mik az évszázados tölgyek korcs utódai? Igen sokszor hitvány, kevésbé értékesíthető rekettyefüz, nyár- s nyirfa! S ez még sokszor

szerencse! Hát ha a perje, nápicz s egyéb fűnemek, mindenféle túske, csallány, a málna, a fekete szeder s a maszlagos nadragulya keríti hatalma alá ezen területet, mely 2—3 évvel ezelőtt még gyönyörű tölgyes vagy bükkös volt?! Ámulva-bámulva nézi ekkor a tulajdonos ur, vagy a nem sokkal többet értő erdésze (sic) a néhai állab elrontított területét, s így okoskodik: „Sehogy sem értem, honnét vette magát ez a sok rekettye, meg nyárfa sat., hisz alig van a vidéken, meg hát az eladott fák alatt emlékszem, hogy sok apró tölgy meg bükkcsemete is állott (az ám, apró, de nem fiatal, hanem afféle „Kohlerbusch“ [sit venia verbo], melynek hajtásain évenként az urasági birkák mulattak), de hisz makk is volt még az utolsó években, hát az hova lett“? Volt igenis, de hogy az kukaczos volt-e, vagy a korán bekövetkezett fagytól tönkretéve, vagy hogy a sok, földön heverő bükkmakk legnagyobb része üres hüvely volt, ezt már nem tudja a tulajdonos ur, mert eddig nem terjednek szakismeretei. „No, de lesz legalább tőkehajtás, hisz szépen hajtanak“, ezzel vigasztalja magát a tulajdonos s gondolatban már a sima, első osztályu kérgét adogatja a vidékbeli elsőrendű firmának, pedig nem tudja a szegény, hogy a túlkoros s tőkéikben nagy részben hibás vén tölgyek eme hajtásokat nem képesek nagyra nevelni, majd lesz „ne mulass“, ha néhány év múlva valami jóféle vihar meglátogatja ezt a ritkás állabot.

„Hogy necsak az teremjen, a mit a jó természet adni hajlandó, hanem teremjen annyi és olyan, a mennyit és a milyent a föld adni képes,“ valóban arany szavak, de fájdalom, éppen ezek ellen vétkeznek mi nálunk leginkább; pedig nem is olyan erdőkezelők mint a fentemlitettek, hanem amolyanok, a kik szaktekintélyeknek tartják magukat, sőt akadémiát végzett erdészek is.

„Exempla et nomina sunt odiosa.“ A sokból csak egy

példát emlitek. Én ösmerek egy vidéket, melynek több jelentékeny erdőterületén évek hosszú során át nem egy szakképzett erdész működött volt s működik jelenleg is. Az egész erdőség leginkább tölgyesekből és bükkösökből állott s áll még mai nap is, csak hogy amazokat legnagyobb részben egy fiatal nemzedék váltotta fel (sapienti sat). Minthogy azonban ama szakképzett közegek némi fáradságot és költséget is szenteltek volt erdeik művelésére, ennél fogva csemetekertjeikből is szép számu tűlevelű csemeték kerültek a fiatal állabokba, jobbára erdei fenyők, s ma már kisebb-nagyobb kiterjedésű fenyvesek is diszlenek ott, a hol előbb a tűlevelű fának hire sem volt.

De mit tapasztalunk ezeknél? — Azt, hogy azon területek, melyek vagy egészen vízszintesek, fensíkok vagy mérsékelt lejtőjűek, s így televénydúsabbak, s melyeken éppen a legszebb növésű tölgyek állottak s újra is állhattak volna, legfeljebb kissé vegyítve erdei vagy luczfenyővel, ma erdei fenyővel borítvák, holott a közeliben kiemelkedő hegycsúcsok sovány kova görgeteges talajukkal még ma is úgy állanak, mint ötven év előtt, csak hogy a fejsze egy vagy két ízben átbarangolván ezen erdő borította hegycsúcsokat, amugy tatármódra elvitt onnét, a mit méltónak tartott, s most már csak a csonkák, bénák védik a meredek görgeteget a végpusztulástól.

Elhiszem, hogy könnyebb volt a televény dús földben erdei fenyőt nevelni azon a vidéken, a hol az, a mint a tapasztalatból tudjuk, semmiféle nehézséggel sem jár, de ha az ertési költséget azon görgetegek befásítására fordítja vala amaz erdész, akkor, a midőn az, egy nem csekély százalékkal olcsóbban lett volna foganatosítható, mint ma, vagy valamikor, talán csak évtizedek után, akkor igen hasznos dolgot mivel vala; valamint is, ha azon, ama vidéken úgy sem nagy mértékben előforduló lapályosabb területeket a tölgyfának továbbra is meghagyja. Sok szó férne ehhez, de talán elég ennyi bizonyítékul annak,

hogy Illés urnak általam idézett arany szavai nem találtak mindig viszhangra. Végre is számíttáson alapszik az erdő okszerű kezelése, s ha amolyan canapée-gazda módot követő erdőtulajdonos vagy kezelő irónt vesz a kezébe, kiszámíthatja mennyit veszít, ha ott akar tovább is tölgyet termelni, a hová minden áron fenyő való, csak úgy, mintha buzát vetne zabföldbe; de a mezőgazdaságnál a hiba egy év alatt megboszulja magát, s az erdőnél egy emberélet leforgása alatt csak, azért kell az erdészethez theoreticus képzettség, mert a gyakorlattal be nem érjük.

„Hogy nem erdészek is ültettek szép erdőket“, magam is az Alföldön s túl a Dunán bőven tapasztaltam, de azt is, hogy akkor vannak ezen sokszor derék, szorgalmas erdőkezelők leginkább fennakadva, ha először kell a fejszének a fiatal erdőbe hatolni; ha az ertést kifogástalanul is tudták végrehajtani, az első áterdőléstől (remegve írom ezt a szörnyű germanizmust) végig, az utolsó tarvágásig bizonyosan egy hibából a másikba esnek. Probatum est.

Az üzemtervekre nézve is sok szomoruan mulattatót volt alkalmunk tapasztalni. Igen sok erdőtulajdonos ma már egész bátorsággal válaszol ama kérdésre: követ-e üzemtervet? Természetesen, ha tölgyes erdőkkel rendelkezik. „Ó igen, és pedig összes tölgyeseit 20 vagy 25 éves fordára osztotta be a cserhántási üzlet kedvéért;“ ez a felelet, mely pompásan hangzik; de mi rejlik mögötte? Az, hogy ez a titulus, melynek révén összes tölgyfa állabait egyszerre eladhatja s szépen pénzeltethet belőlük; hisz, azzal ámitván magát vagy másokat, ha a hántás alá kerülendő állabok korosztályra nézve kissé nagyon egyenlők is lesznek, majd akkor segítünk a bajon, addig reá érünk.

De arról bölcsen hallgat ezen üzemtervet követő erdőtulajdonos, hogy hogyan néz ki ezen cserhántó üzemre előké-

szített állab? A műszaki fáért igaz, szép pénz folyt be, de sok maradt ám benne, a mi az élelmes faszállító Izraël fiának nem kellett; hát a tömérdek ágfa, a mit, ha ingyen adja, tiz év alatt sem szállitanak ki az erdőből! Így aztán ezen erdők is szomoru látványt nyújtanak. E fölött azonban ne csodálkozzunk; nagy a szegénység, s kiki úgy segít magán a hogy tud.

Hát erdőtörvényünkről, melyet Illés ur is felemlit czikkében, mit szóljunk? Vártuk megszületését, mint a Messiást; végre megszületett, de az a baj, hogy közibénk nem akar jönni. Megirva, kinyomtatva van, de nem akarja a kir. erdőfelügyelők irodáját elhagyni, vonakodik a közéletbe való lépéstől, inkább irott malaszt marad; ebben pedig a megyei hatóságok, a közigazgatási bizottságok sat. hathatósan támogatják. Ez érdemben is szereztünk sajnos tapasztalatokat, s meddig fog ez így tartani? Mire való famosus főispán, jeles képzettségű alispán, ügybuzgalomtól (?) áthatott közigazgatási bizottság, ha mindannyian nem cselekesznek semmit, egy régen életbeléptetett törvény alkalmazása érdemében?!

Bizony szégyen reánk nézve, mennyire előzőtt meg bennünket Erdély az erdőtörvény végrehajtásában. Ha mindazonáltal fentebbi panaszunkat jogosultnak is tartjuk, tökéletesen elismerjük, hogy az egész törvénynek azonnali végrehajtása nagy nehézségekkel járna, jobban mondvá lehetetlen volna; de a sok jóból csak valamit látnánk legalább. Erdőtörvényünk egyik legfőbb tárgyát okvetlenül a véderdők képezik; ez azon része az erdőtökének, mely folytonos veszélyben foroghat; minden más erdőnek oktan kezeltetése, ha anyagi kárt elő is idéz, a tőkét nem veszélyezteti; a véderdőt egy meggondolatlan eljárás tönkre teheti, egy kezelési hiba a nemzet törzsvagyonán kijavithatatlan csorbát ejthet; ezért volna legszükségesebb, legsürgősebb teendőnk egyike, a véderdők s a befá-

sítandó kopár területek országszerte való kijelölése és szigorú felügyelet alá való helyezése; ha ezt sikeresen keresztül vittük, a többire már nyugodtan várhatunk, mert legalább a létező tőkét további enyészet ellen megóvtuk. Ennek foganatósítását óhajtjuk s tán nem csalódunk, ha ezt az erdőfelügyelőknek legsürgősebb teendőik egyikének tartjuk.

Szkiezó, 1881. deczember 4-én.

Szerémi.

Egyesületi közlemények.

(Az Országos Erdészeti Egyesület 1881. évi deczemberhó 17-én tartott választmányi ülésének jegyzőkönyve.)

Jelen voltak: Tisza Lajos egyesületi elnök öexcja; Bedő Albert első alelnök; Balás Vincze, Belházy Emil, Eleőd Jósá, Fekete Lajos, Ghyczy Emil, Hóman Bálint, Illés Nándor, Lónyay Gábor, Nagy György, Rónai Antal, Szabó Adolf, Székely Mihály, Scholcz Rezső, Tisza László választmányi tagok és Horváth Sándor egyesületi titkár.

I. A titkár a pénztár állapotáról a következő tudósítást terjeszti elő:

Bevétel f. é. január 1-től mai napig	18.715 frt 82 kr,
kiadás f. évi január 1-től	12.949 „ 84 kr,
e szerint a jelenlegi pénzkészlet	5.765 frt 98 kr,

mely összegből 5100 frt a hazai első takarékpénztárban van gyümölcsözően elhelyezve, 665 frt 98 kr pedig az egyesület pénztárában őriztetik.

A kimutatott bevételekből mult évi pénztári maradvány 3782 frt 33 kr, megjegyztetik azonban, hogy ennek ellenében az egyesület értékpapirjai után eddigelé már esedékessé